

GLOBALNI MINIMALNI POREZ

Kraj trke ka dnu?

Globalni minimalni porez jedna je od ključnih mera koje treba da donesu pravednost i ravnopravnost u međunarodno oporezivanje. Da li će zaista biti tako?

*Piše: Darko Rumenić**

Dok ste ovog leta zasluženo uživali na nekoj plaži, verovatno vam je promaklo da je sredinom jula u okviru proširenog sastava OECD dodatno usaglašen paket implementacije mera kojima se odgovara na poreske izazove vezane za digitalizaciju ekonomije. Radi se o daljem razvoju rešenja „dva stuba“ („Pillar 1“ i „Pillar 2“), koji treba da donesu pravednost i ravnopravnost u međunarodno oporezivanje. Krupne reči i težak zadatak.

Brži napredak je u okviru Pillar 2, čiji je ključni cilj da obezbedi da

velike multinacionalne kompanije u svim zemljama u kojima posluju plate porez na dobit po efektivnoj stopi od najmanje 15%, i tako prekine „trku ka dnu“, odnosno dugogodišnji globalni trend smanjivanja stopa poreza na dobit i uvođenja različitih poreskih kredita i olakšica u cilju povećanja konkurentnosti nacionalnih ekonomija i privlačenja investicija. Kako bi se ovo obezbedilo, uvedena su tri instrumenta globalnog minimalnog poreza:

Kvalifikovani domaći minimalni dodatni porez (Qualified Domestic Minimum top-up tax - QDMTT) –

uvodi ga zemlja u kojoj posluje lokalna filijala multinacionalne kompanije koja je oporezovana po efektivnoj stopi manjoj od 15%.

Pravilo uključivanja prihoda (Income Inclusion Rule - IIR) – uvodi ga zemlja u kojoj posluje majka kompanija čija filijala u drugoj zemlji je oporezovana po efektivnoj stopi manjoj od 15%.

Pravilo nedovoljno oporezovanog profita (Undertaxed Profits Rule - UTPR) – uvodi se kao kontrolni mehanizam za slučajeve u kojima primenom prethodna dva instrumenta nije obezbeđeno oporezivanje po efektivnoj stopi od najmanje 15% - ovo pravilo omogućava dodatno oporezivanje nedovoljno oporezovanog profita matične kompanije.

Nova pravila igre i za Srbiju

Nekoliko zemalja je već donelo propise kojima se uvode (neki od) navedenih instrumenta, a koji će se primenjivati počev od 2024/2025. godine, dok u više zemalja postoje nacrti takvih propisa. Čini se da se zaista vidi kraj trke ka dnu, a nova pravila igre zahtevaju i nove strate-

gije i planove. To je posebno važno za male zemlje u razvoju, kao što je Srbija.

Kako je nominalna stopa poreza na dobit u Srbiji 15%, korišćenje poreskih olakšica, kao što su desetogodišnje poresko oslobođenje ili olakšice za istraživanje i razvoj dovodi do toga da je efektivna poreska stopa niža od 15%. S tim u vezi, srpskim kompanijama koje su deo multinacionalne grupe, a u Srbiji koriste neku olakšicu za porez na dobit, moglo bi da se desi da već počev od 2024. ili 2025. godine poreska ušteda koja se ostvari po osnovu olakšica koje postoje u Srbiji bude korigovana u inostranoj jurisdikciji porezom koji će inostrana majka kompanija ili druge članice grupe morati dodatno da plate.

Srbija nije jedina zemlja koja nudi olakšice za porez na dobit - veliki broj zemalja ima ovu vrstu poreskih podsticaja, i očekuje se da će se u na-

rednom periodu prihvatljivi i neprihvatljivi poreski podsticaji dodatno iskristalisati. Ovde je važno naglasiti da pravila o globalnom minimalnom porezu dozvoljavaju određene izuzetke kada neće biti dodatnog oporezivanja (ili je dodatno oporezivanje umanjeno), iako je efektivna poreska stopa u nekoj zemlji niža od 15%.

Ti izuzeci se odnose na slučajeve kada u zemlji u kojoj je efektivna poreska stopa niža od 15% postoje značajni troškovi zarada zaposlenih i ulaganja u materijalnu imovinu, kao indikatori da postoji realna ekonomska aktivnost koja može biti predmet opravdanog podsticaja, do određene granice, koja će se postupno smanjivati do 2032. godine. Ovi izuzeci znače i da bi olakšice koje se odnose na zapošljavanje i ulaganje u materijalnu imovinu, kakve i mi imamo u Srbiji, mogle i dalje da budu dozvoljene, makar u određenoj meri.

Potrebna brza reakcija

Ono što za sada znamo je da naše Ministarstvo finansija prati i analizira rešenja koja se usvajaju širom sveta, i da bi na bazi izvršene analize trebalo da bude doneta odluka da li će i Srbija uvoditi neke izmene ili će zadržati postojeće odredbe olakšica za porez na dobit.

Važno je da ovo bude prioritet i u kratkom i u dugom roku, da se brzo reaguje i prilagođava dinamičnim promenama okolnosti kako bi se osiguralo da u novoj podeli karata, sada kada se trka ka dnu završava, imamo više koristi nego štete. Zato treba razmotriti uvođenje instrumenta globalnog minimalnog poreza, ali i sačuvati i unaprediti poreske olakšice koje mogu da budu dozvoljene. ●

**Autor je direktor u poresko-pravnom odeljenju KPMG Beograd*

UNIVEREXPORT
ONLINE ELAKOLIJE

**KAD TI SE NE ŠETA,
NABAVKA PREKO NETA**

elakolije.rs

**Besplatna
dostava za
porudžbine preko
3000 dinara**